

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 2Co/10/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1213200158
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 06. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Darina Kriváňová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2015:1213200158.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v právnej veci navrhovateľov: X/ C. P., narodený XX.XX.XXXX, trvale bytom K. XX, I., 2/ A. P., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom K. XX, I., proti odporcovi: Špeciálna základná škola s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským, Nevädzova 3, Bratislava, o oslobodenie od povinnosti pravidelne dochádzať do školy pre zdravotný stav, o odvolaní navrhovateľov proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava II č.k. 20C/5/2013-87 zo dňa 03.03.2014 v znení uznesenia Okresného súdu Bratislava II č.k. 20C/5/2013-107 zo dňa 07.11.2014 takto

rozhodol:

Krajský súd v Bratislave uznesenie Okresného súdu Bratislava II č.k. 20C/5/2013-87 zo dňa 03.03.2014 **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** na ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Bratislava II uznesením č.k. 20C/5/2013-87 zo dňa 03.03.2014 zastavil konanie vo veci o oslobodenie od povinnosti pravidelne dochádzať do školy pre zdravotný stav s tým, že po právoplatnosti uznesenia bude vec postúpená Obvodnému úradu Bratislava - odbor školstva. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Okresný súd Bratislava II rozhodol s odôvodnením, že v predmetnej veci podaním doručeným Okresnému súdu Bratislava IV dňa 28.11.2012, ktoré bolo postúpené Okresnému súdu Bratislava II dňa 07.01.2013 z dôvodu miestnej príslušnosti, žiadal navrhovateľ, aby súd rozhodol o jeho žalobe na riaditeľku školy na základe toho, že do 28.11.2012 nevydala rozhodnutie o návšteve školy, resp. bolo vydané, ale až od 01.11.2012. Nerešpektovaním lekárskej správy ich syn nie je vzdelávaný, čím mu je upreté jeho právo na vzdelanie v rámci jeho zdravotného stavu. Súčasne sa podaním domáhali, aby im súd ustanovil advokáta. Dňa 14.02.2013 listom č. 58/13 riaditeľka Špeciálnej základnej školy zrušila rozhodnutie o osobitnom plnení školskej dochádzky zo dňa 31.10.2012 pod č. 385/12 a zároveň ukončila školskú dochádzku žiaka. Svoje rozhodnutie odôvodnila tým, že žiak plní školskú dochádzku nad rámec povinnej školskej dochádzky v zmysle § 22 ods. 1 zákona č. 254/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a zároveň upozornila na skutočnosť, že zákonní zástupcovia neplnia podmienky osobitného plnenia školskej dochádzky z dôvodu, že žiak sa v tomto školskom roku ani raz nedostavil na vyučovanie. V súlade s ust. § 103 a § 104 O.s.p. a s prihliadnutím na uvedené skutočnosti súd rozhodol tak, že konanie vo veci zastavil pre nedostatok právomoci súdu, ktorý je neodstrániteľnou podmienkou konania a preto súd nemá právomoc vo veci konať a rozhodnúť. O trovách konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c) O.s.p. tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, pretože konanie bolo zastavené.

Proti uzneseniu zo dňa 03.03.2014 podali odvolanie navrhovatelia, ktorí žiadali napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie okresnému súdu. V odvolaní navrhovatelia zdôraznili, že s rozhodnutím nesúhlasia, rozhodnutie odmietajú a je priam nehorázne, že žaloba trčala na súde viac ako 1 a pol roka aj napriek tomu, že žiadali o urýchlené konanie. Stále bolo niečo potrebné doložiť, čo aj splnili a tiež boli pozvaní na osobný pohovor na súd, na upresnenie žaloby. Namiesto toho, aby súd konal, bolo im doručené uznesenie o zastavení konania s tým, že vec bude postúpená obvodnému úradu aj napriek tomu, že súdu boli doložené všetky stanoviská všetkých zainteresovaných. Tvrdili, že

súd konanie zastavil neoprávnene, čím podporuje nezákonnosť školskej správy. Namietali úmyselné bránenie a marenie spravodlivosti a podporu nezákonnosti a hlavne diskriminácie a v neposlednom rade aj porušenie charty práv OSN. Navrhovatelia žiadali uznesenie zrušiť a vo veci ďalej konať.

Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) prejednal vec podľa § 212 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že uznesenie súdu prvého stupňa je potrebné zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

V prejednávanej veci navrhovatelia v podanom odvolaní namietali nesprávny postup okresného súdu a nesprávnosť uznesenia, ktorým bolo konanie zastavené a vec mala byť postúpená Obvodnému úradu Bratislava - odbor školstva.

Z podaného návrhu na začatie konania zo dňa 28.11.2012 vyplýva, že navrhovatelia sa domáhali vydania rozhodnutia o návšteve školy, resp. bolo vydané až od 01.11.2012. Preto podali žalobu na riaditeľku školy, ktorá nerešpektovala lekársku správu ich syna, ktorý nie je vzdelávaný, čím mu je plne popreté právo na vzdelanie v rámci jeho zdravotného stavu. Žiadali preto o urýchlené konanie a z dôvodu, že nemajú právnické vzdelanie, žiadali o pridelenie právneho zástupcu a o oslobodenie od súdnych poplatkov s prihliadnutím na ich finančnú situáciu.

Okresný súd v danej veci skúmal splnenie podmienok konania podľa § 103 O.s.p. a zistil, že ide o nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť a preto podľa § 104 ods. 1 O.s.p. konanie zastavil pre nedostatok právomoci v danej veci konať (§ 7 O.s.p.).

Podľa § 7 ods. 1 O.s.p. v občianskom súdnom konaní súdy prejednávajú a rozhodujú spory a iné právne veci, ktoré vyplývajú z občianskoprávných, pracovných, rodinných, obchodných a hospodárskych vzťahov pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány.

Podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa § 1 O.s.p. upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova a zachovávanie zákonov na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb.

Podľa nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 3/01, zmyslom práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúca povinnosť súdu o veci konať. Ak osoba uplatní svoje právo v súlade so zákonom ustanovenými podmienkami, orgány súdnej moci majú povinnosť umožniť každému, aby sa uplatnením práva zaručeného čl. 46 Ústavy stal účastníkom súdneho konania (II. ÚS 14/01-46).

Podľa § 5 ods. 1 a 2 O.s.p., súdy poskytujú pri plnení svojich úloh účastníkom v občianskom súdnom konaní poučenia o ich procesných práva a povinnostiach. Súdy povinnosť podľa odseku 1 nemajú, ak je účastník v občianskom súdnom konaní zastúpený advokátom.

Podľa § 6 O.s.p. v konaní postupuje súd v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná.

Podľa § 42 ods. 1, 3 O.s.p., podanie možno urobiť písomne, ústne do zápisnice, elektronickými prostriedkami alebo telefaxom. Podanie obsahujúce návrh vo veci samej, alebo návrh na nariadenie predbežného opatrenia, ktoré bolo urobené elektronickými prostriedkami, treba doplniť písomne alebo ústne do zápisnice najneskôr do troch dní; podanie, ktoré bolo podpísané zaručeným elektronickým podpisom, doplniť netreba. Podanie urobené telefaxom treba doplniť najneskôr do troch dní predložením jeho originálu. Na podania, ktoré neboli v tejto lehote doplnené, sa neprihliada. Pokiaľ zákon pre podanie určitého druhu nevyžaduje ďalšie náležitosti, musí byť z podania zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sleduje, a musí byť podpísané a datované. Podanie treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov a príloh tak, aby jeden rovnopis zostal na súde a aby každý účastník dostal jeden rovnopis s prílohami, ak je to potrebné. Ak účastník nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie na jeho trovy.

Podľa § 43 ods. 1, 2 O.s.p. sudca alebo poverený zamestnanec súdu uznesením vyzve účastníka, aby nesprávne, neúplné alebo nezrozumiteľné podanie doplnil alebo opravil v lehote, ktorú určí, ktorá nemôže byť kratšia ako desať dní. V uznesení uvedie, ako treba opravu alebo doplnenie vykonať. Ak ide o podanie, ktoré by mohlo byť podľa svojho obsahu návrhom na začatie konania, odošle súd uznesenie do 60 dní od doručenia takéhoto podania. Ak účastník v lehote podľa odseku 1 podanie neopraví, alebo nedoplní a pre uvedený nedostatok nemožno v konaní pokračovať, súd odmietne podanie, ktoré by mohlo byť podľa svojho obsahu návrhom na začatie konania. Ak bolo podanie doplnené alebo opravené v celom rozsahu v súlade s uznesením podľa odseku 1 najneskôr do uplynutia lehoty na podanie odvolania proti uzneseniu o odmietnutí podania, o odvolaní proti tomuto uzneseniu môže podľa § 210a rozhodnúť súd, ktorý ho vydal.

Ustanovenie § 5 O.s.p. vyplýva z ústavnoprávneho princípu práva na spravodlivý proces, najmä so zreteľom na tzv. rovnosť zbraní judikovaných štrasburskými orgánmi ochrany práva. Rovnako princíp rovnosti účastníkov konania v civilnom procese determinuje tzv. poučovacia povinnosť súdu. Rovnosť účastníkov sa prejavuje v rovnosti ich procesného postavenia, rovnosti možnosti a šancí uplatňovať svoje procesné práva a procesné povinnosti. Z tohto aspektu tak poučovacia povinnosť súdu plní funkciu určitého korektívu potenciálnej nerovnosti strán v konaní. Ak má mať každá strana v konaní, teda každý účastník konania rovnakú možnosť uplatňovať svoje procesné práva a povinnosti, musí mať o nich rovnakú vedomosť.

So zreteľom na uvedené treba zdôrazniť, že poučovacia povinnosť súdu sa dotýka len oblasti procesného práva. Poučenie o hmotnom práve nie je súčasťou obligatórnej ani fakultatívnej poučovacej povinnosti súdu.

Okamihom začatia konania prechádza na súd povinnosť vec prejednať a rozhodnúť v primeranom čase. Dispozičný princíp, ktorý ovláda sporové konanie sa tu mení na princíp oficiality. Ide o to, že súd aj bez súčinnosti účastníkov je povinný vec prejednať a rozhodnúť v primeranom čase. Súčinnosť účastníkov konania je prejavom prejednacého princípu v sporovom konaní, v zmysle ktorého procesnú zodpovednosť za vedenie sporu majú účastníci konania. Dodržanie procesnej povinnosti poskytnúť súdu primeranú súčinnosť pri prejednaní a rozhodovaní veci nie je vynúiteľné a ani nedodržanie sankcionované. Jedinou sankciou je prípadná strata sporu.

Poučovacia povinnosť vyplývajúca súdu z ustanovenia § 5 O.s.p. súvisí s uplatnením ustanovenia § 43 ods. 1 O.s.p. podľa ktorého ak je podanie účastníka nesprávne, neúplné alebo nezrozumiteľné súd podľa tohto ustanovenia vyzve účastníka na odstránenie týchto väd podania a zároveň v uznesení uvedie ako treba úpravu alebo doplnenie vykonať. Ustanovenie § 43 ods. 1 sa aplikuje iba v prípadoch ak podanie účastníka nespĺňa základné predpoklady, ktoré zákon pre všeobecné podanie či podanie konkrétneho druhu ustanovuje. Ak by však nesprávnosť, neúplnosť či nezrozumiteľnosť podania spočívala v hmotnoprávných otázkach súd nemôže v uznesení podľa § 43 ods. 1 uviesť ako treba opravu a doplnenie vykonať, pretože by už išlo o poučenie v otázkach hmotného práva. Toto platí i v otázkach žalobného petitu, teda žalobnej žiadosti, v ktorej je koncentrovaný predmet konania vymedzený žalobcom. Súd odstraňuje len vady podľa § 43 ods. 1 O.s.p., teda neskúma otázku prípadnej vecnej legitímácie a ani otázku prípadnej materiálnej vykonateľnosti petitu navrhovaného účastníkom. Prípadná materiálna vykonateľnosť či nevykonateľnosť účastníkom navrhnutého petitu je otázka spravidla hmotnoprávna, a teda jej skúmanie zo strany súdu je neprípustné.

V prípade ak účastník na základe výzvy súdu, ktorá mu musí byť doručená v stanovenej lehote podanie neopraví alebo nedoplní pri podaniach, ktoré podľa svojho obsahu môžu byť návrhom na začatie konania vo veci podľa § 79 ods. 1 O.s.p., je potrebné skúmať či pre uvedený nedostatok v konaní možno alebo nemožno pokračovať. Ak podanie napriek výzve súdu nebolo opravené alebo doplnené, ale ide o takú vadu konania, ktorá nebráni riadnemu pokračovaniu vo veci, súd je povinný ďalej vo veci konať. Ak však ide o taký podstatný nedostatok, pre ktorý v konaní nemožno pokračovať súd uznesením odmietne takéto podanie.

Vychádzajúc z uvedených ustanovení odvolací súd zastáva názor, že ak súd prvého stupňa nepostupoval v súlade so zákonom, odňal navrhovateľovi možnosť konať pred súdom. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných práv účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok.

Ústavný súd vo viacerých svojich rozhodnutiach (napr. II. ÚS 85/86) vyslovil názor, že obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Obsahom tohto práva je irelevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Ak je toto konanie v rozpore s procesnými predpismi porušuje ústavnoprávne princípy.

Uvedená skutočnosť, je okolnosťou, pre ktorú musí odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom takouto procesnou vadou nemožno považovať za správne.

Podľa § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. súd rozhodnutie zruší ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

V zmysle uvedeného ustanovenia možnosť konať pred súdom prvého stupňa je odňatá vždy, ak bolo konanie zastavené, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky. Zákon výslovne trvá na tom, že k odňatiu možnosti konať pred súdom muselo dôjsť postupom súdu.

Vzhľadom na preukázanie existencie tejto vady konania odvolací súd podľa § 221 ods. 1 písm. f) a h) O.s.p. uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a podľa § 221 ods. 2 O.s.p. vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, v ktorom okresný súd najskôr odstráni nedostatok petitu návrhu na začatie

konania a vyzve navrhovateľov na presný, určitý a zrozumiteľný petit návrhu s tým, že je potrebné, aby navrhovatelia predovšetkým v návrhu uviedli, čoho sa domáhajú, na základe akých skutočností a to v súlade s ust. § 43 a § 79 Občianskeho súdneho poriadku. Až po doplnení a upresnení návrhu a zistení, čoho sa navrhovatelia domáhajú, s presne určeným petitom, ktorý musí byť aj vykonateľný, bude môcť okresný súd skúmať splnenie podmienok konania s tým, že pokiaľ navrhovatelia nebudú rešpektovať pokyn súdu na upresnenie ich návrhu na výzvu súdu, je možný postup aj odmietnutím podania podľa § 43 Občianskeho súdneho poriadku.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uznesenie odvolanie nie je prípustné.